

Минзэлэ муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр), Минзэлэ муниципаль районы бюджеты керемнәренә Баш администраторлары (администраторлары), Минзэлэ муниципаль районы бюджет дефицитын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары), эчкә финанс аудиты

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге кагыйдәләр Минзэлэ муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр), Минзэлэ муниципаль районы бюджеты керемнәренә Баш администраторлары (администраторлары), Минзэлэ муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары) тарафыннан эчкә финанс контроле һәм эчкә финанс аудитының функциональ бәйсезлегә нигезендә башкару тәртибен билгели.

2. Эчкә финанс контроле һәм эчкә финанс аудиты үткөрү, әгәр файдаланылса, ышанычлы (нәтижәле) булып санала контроль методлары һәм контроль гамәлләр бюджет хокук бозуларын, эчкә стандартларны көйләүче норматив хокукый актларны бозу очракларының юкка чыгуына, шулай ук жирле бюджет акчаларын куллануның нәтижәлеләген арттыруга китерә.

II. Эчкә финанс контролен гамәлгә ашыру

3. Эчкә финанс контроле Минзэлэ муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүчә (күрсәтмә бирүчә) һәм башка вазыйфай затлар, Минзэлэ муниципаль районы бюджеты керемнәренә баш администраторы (администраторы) тарафыннан Минзэлэ муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы (администраторы) тарафыннан, жирле бюджетны төзүнең һәм үтәүнең, бюджет исәбен алып баруның һәм бюджет хисаплылыгын төзүнең эчкә процедураларын оештыручы һәм башкаручы (алга таба - эчкә бюджет процедуралары) тарафыннан өзлексез

норма салучылар (житәкчеләр урынбасарлары), башка вазыйфаи затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Эчке финанс контроле түбәндәгеләргә юнәлтелгән:

- а) Минзәлә муниципаль районы бюджеты чараларын баш урнаштыручының (күрсәтмә бирүченең) хокукый актларын, Минзәлә муниципаль районы бюджеты керемнәренең баш администраторының (администраторының) хокукый актларын, жирле бюджетны төзүне һәм үтәүне жайга сала торган Минзәлә муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганагының (алда - эчке стандартлар) үтәлешен һәм, жөп сәясәтен алып бару тәртибен дә кертеп, бюджет исәбен алып баруны (алга таба - эчке стандартлар);
- б) бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген арттыру чараларын эзерләү һәм оештыру.

4. Эчке финанс контроле Минзәлә муниципаль районы бюджет акчаларын алучыларның һәм бюджет вәкаләтләрен башкаручы Минзәлә муниципаль районы бюджет акчаларын алучының структурасында гамәлгә ашырыла.

5. Минзәлә муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүче (күрсәтмә бирүче), Минзәлә муниципаль районы бюджеты керемнәренең баш администраторы (администраторы), Минзәлә муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганагының баш администраторы (администраторы) бүлекчәләренең вазыйфаи затлары түбәндәге эчке бюджет процедураларына карата аларның вазыйфаи регламентлары нигезендә эчке финанс контролен гамәлгә ашыралар:

- а) жирле бюджет проектын, шул исәптән аларга чыгым йөкләмәләре һәм исәп-хисаплары реестрларын төзү һәм карау өчен кирәкле Минзәлә муниципаль районының (алга таба - ФБиЗИП) Финанс-бюджет бюджет бюджет мәгариф-мөлкәт палатасына (алга таба - ФБиЗИП) документлар төзү һәм тапшыру;
- б) жирле бюджет проектын төзү һәм карау өчен Минзәлә муниципаль районнары бюджеты акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) документлар төзү һәм тапшыру;
- в) жирле бюджет керемнәре, жирле бюджет чыгымнары һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганагы буенча касса планын төзүнең һәм алып баруның кирәкле документлар төзү һәм тапшыру;
- г) жирле бюджет чараларын баш бүлүченең (бүлүченең) бюджет язмасын төзү, раслау һәм алып бару;
- д) жирле бюджетның жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм алып бару өчен, шулай ук бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын жирле бюджет чараларын төп бүлүчеләргә житкерү (бүлү) өчен кирәкле ФБиЗИПта документлар төзү һәм жибәрү;
- е) бюджет сметаларын һәм финанс-хужалык эшчәнлегенә планнарын төзү, раслау һәм алып бару;

ж) ведомство карамагындагы муниципаль учреждениелергә карата муниципаль йөкләмәләрне формалаштыру һәм раслау;

в) бюджет сметасын үтәү һәм финанс-хужалык эшчәнлеге планнары;

и) бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм үтәү;

к) жирле бюджетка түлүүләрне (бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының керүе) дөрес исәпләүне, исәпкә алуны һәм тикшереп торуны (салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары, Россия Федерациясендә таможня жайга салуы турындагы законнар нигезендә гамәлгә ашырыла торган операцияләрдән тыш) гамәлгә ашыру;

л) жирле бюджетка артык түлэнгән (түләтелгән) түлүүләрне кире кайтару турында карарлар кабул итү, шулай ук мондый кире кайтаруның вакытсыз булуы һәм артык түләтелгән суммаларга исәплэнгән процентлар (салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары, Россия Федерациясендә таможня жайга салуы турындагы законнар нигезендә гамәлгә ашырыла торган операцияләрдән тыш) алу;

м) салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары, Россия Федерациясендә таможня жайга салуы турындагы законнар нигезендә гамәлгә ашырыла торган операцияләрдән тыш, жирле бюджетка түлүүләрне исәпләү (төгәлләштерү) турында карарлар кабул итү;

н) бюджет исәбен алып бару процедурасы, шул исәптән ервлап исәпкә алу документларын (жыелма исәпкә алу документларын төзү) кабул итү, беренчел исәпкә алу документларында күрсәтелгән мәгълүматны теркәү, мөлкәтне һәм йөкләмәләрне бәяләүне уздыру, ә также инвентарьлаштыру процедурасы;

о) бюджет хисаплылыгын һәм жыелма бюджет хисаплылыгын төзү һәм тапшыру;

п) муниципаль берәмлеккә карата дөгъвалар буенча суд актларын үтәү, Минзэлә муниципаль районы казна учреждениеләренең акчалата йөкләмәләре буенча бюджет акчаларына түләтүне күздә тоткан суд актларын һөжүм итү.

6. Эчке финанс контролен гамәлгә ашырганда түбәндәге контроль гамәлләр башкарыла:

а) бюджет белән тээмин итүне жайга сала торган Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Минзэлә муниципаль районы норматив хокукый актлары һәм эчке стандартлар таләпләренә туры килүгә документлар рәсмиләштерүне тикшерү;

б) операцияләрне авторизацияләү (эчке бюджет процедураларын үтәү өчен кирәкле документларны формалаштыру буенча гамәлләр);

в) күрсәткечләрне чагыштыру;

г) эчке бюджет процедураларын үтәү нәтижәләре турында мәгълүмат жыю һәм анализлау.

7. Эчке финанс контролен үткөрү рәвешләре әлегә Кагыйдәләрнең 6 пунктында күрсәтелгән контроль гамәлләр (алга таба - контроль гамәлләре) була, алар үз-үзен контрольдә тоту һәм (яисә) контроль барышында буйсынучанлыкны

(буйсынучанлыкны) киметүгә (алга таба - контроль ысуллары) кулланыла.

8. Контроль гамәлләрне визуаль, автомат яктан тоташтырылган гамәлләргә бүлөләр.

Визуаль контроль гамәлләр автоматизацияләүнең гамәли программа чараларын кулланмыйча гамәлгә ашырыла.

Автоматик контроль гамәлләр, вазыйфай затлар катнашыннан башка, автоматлаштыруның гамәли программа чараларын кулланып башкарыла. Катнаш контроль гамәлләр вазыйфай затлар катнашында автоматизацияләүнең гамәли программа чараларын кулланып башкарыла.

9. Контроль гамәлләрне уздыру ысулларына түбәндәгеләр керә:

а) һәр башкарылган операцияне контрольдә тоту башкарыла торган тоташ ысул (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле булган документ булдыру гамәлләре);

б) аерым башкарылган операциягә карата контроль гамәлләр башкарыла торган сайлап алу ысулы (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле булган документ булдыру гамәлләре).

10. Эчке финанс контроле беренчел финанс контроленә аерыла.

Беренчел контроль жирле бюджетны үтәү барышында бюджет хокук бозуларын ипреслаштыруны булдырмау максатларында гамәлгә ашырыла.

Алдагы контроль аны үтәүнең законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дәрәжәсиз билгеләү максатларында чокырлы бюджетны үтәү нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.

11. Контроль гамәлләрне планлаштырганда мошениклекның, коррупция күренешләренең жирле бюджет чараларын кулланганда мөмкин булган куркынычын бәяләргә тиеш.

12. Контроль гамәлләрне башкару документлаштырылырга тиеш. Контроль гамәлләрне башкару буенча беренчел (эшче) документларда эчке бюджет процедуралары турында мәгълүмат булырга тиеш, мөрәжәгатьләрдә контроль гамәлләр, контроль гамәлләрне үткөрү ысуллары, аларның башкаручылары турында белешмәләр башкарылды.

13. Эчке финанс контролен гамәлгә ашыру кысаларында Минзәлә муниципаль районы бюджеты акчаларын бүлүче (күрсәтмә бирүче) анда бюджет куркынычларын (тиешле бюджетны формалаштырганда һәм үтәгәндә мөмкин булган житешсезлекләргә һәм житешсезлекләргә), җаваплы вазыйфай затларны, гамәлләрне рисклар белән идарә итү өчен куркынычлар белән идарә итү журналын алып барырга мөмкин.

Әлеге журналны алып бару куркынычлар белән идарә итү буенча гамәлгә ашырыла торган чараларның нәтижәләгән, аңа үзгәрешләр кертүнең кирәклеген системалы рәвештә тикшерүне күздә тоту.

14. Эчке финанс контролен оештырган өчен җаваплылыкны Минзәлә муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүче (боеручы) җитәкчесе яисә

житәкче урынбасары, Минзәлә муниципаль районы бюджеты керемнәрен лава администраторы (администраторы), Минзәлә муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганагы (администраторы) структур бүлекчәләр бүлешү нигезендә, финанслау чыганагы бирәчәк.

15. Жирле бюджет акчаларының баш бүлүчесе, жирле бюджет керемнәренен баш администраторы һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы соратылган мәгълүматны һәм эчке финанс контролен анализлау максатларында документларны ФБиЗИПта тапшырырга тиеш.

16. Минзәлә муниципаль оgorайоны бюджеты акчаларын баш янғын сүндерүче (боеручы) бүлекчәләрендә эчке финанс контроле жирле бюджет чарасының баш администраторы (администраторы) тарафыннан билгеләнгән ешлыкны, ысулларны һәм ысулларны үтәп гамәлгә ашырыла.

17. Үз-үзен контрольдә тоту Минзәлә муниципаль районы бюджет акчаларының баш күрсәтмә бирүче (күрсәтмә бирүче) төркеменен төркем-төркем бүлекчәсе тарафыннан башкарылган һәр операцияне бюджет хокук мөнәсәбәтләрен, эчке татулыкны һәм вазыйфай регламентларны жайга сала торган Россия Федерациясе норматив хокукый актларына туры килүенә тикшерү уздыру юлы белән, шулай ук операция ясауга тискәре йогынты ясыя торган оятсызлык (факторлар) сәбәпләрен оператив рәвештә гамәлгә ашырыла.

18. Кулланучанлык дәрәжәсе буенча контроль үз буйсынуындагы вазыйфай затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла торган операцияләренә (эчке бюджет процедураларын үтәү өчен кирәкле документларны формалаштыру буенча гамәлләр) күчәрүнен Минзәлә муниципаль районы бюджет акчаларын баш бүлүченең (күрсәтмә бирүченең) житәкчәсе (житәкче урынбасары) һәм (яисә) житәкче тарафыннан бердәй бүленүе белән гамәлгә ашырыла.

19. Хужалык дәрәжәсен тикшереп тору жирле бюджет керемнәренен администраторлары һәм администраторлары тарафыннан жирле бюджет дефицитын финанслау чыганаклары процедураларына һәм операцияләренә карата, тапшырылган документның Россия Федерациясе норматив хокукый актларының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы таләпләренә һәм эчке стандартларга, һәм (яисә) эчке бюджет процедураларын, төгәллеген һәм нигезләнүен үтәү өчен кирәкле документларны төзүнен һәм тапшыруның үз вакытында башкарылуы турындагы мәгълүматны жыю һәм анализлау юлы белән, шулай ук аерым операцияләренә башкаруның законлылыгына туры килүен билгеләүгә юнәлдерелгән тикшерүләр үткәрү юлы белән тоташ сайлап алу ысулы белән гамәлгә ашырыла.

20. Тиешле бюджет процедураларын үтәгәндә ачыкланган житәшсезлекләр һәм (яисә) хокук бозулар буенча, Минзәлә муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүче (боерык бирүче) тарафыннан аларның сәбәпләренә анализ ясала, хокук бозулар һәм (яисә) кимчелекләр килеп чыгу куркынычына анализ ясала, аларны бетерү буенча чаралар эшләнә һәм гамәлгә ашырыла.

21. Эчке финанс контроле нәтижәләре турында мәгълүмат эчке бюджет

процедураларын үтәү нәтижеләре өчен җаваплы бүлекчә яисә Минзәлә муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүче (күрсәтмә бирүче) җитәкчегә (житәкче урынбасарына) вәкаләтле бүлекчә тарафыннан җирле бюджет чараларын баш бүлүче җитәкчесе билгеләгән вакыт аралыгы белән җибәрелә.

22. Эчке финанс контроле нәтижеләрен карау йомгаклары буенча карарлар кабул иткәндә дәүләт (муниципаль) финанс контроле органнары актларында, бәяләмәләрендә, күрсәтмәләрендә күрсәтелгән мәгълүмат исәпкә алына.

23. Эчке планлаштыру контроле нәтижеләре турында хисап төзү тәртибе җирле бюджет акчаларын баш бүлүчене, җирле бюджет керемнәренә баш администраторын һәм җирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторын билгели.

III. Эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру

24. Эчке финанс аудиты структур бүлекчәләр һәм (яисә) вәкаләтле вазыйфаи затлар, җирле бюджет чараларын баш урнаштыручы хезмәткәрләре (алга таба - эчке финанс аудиты субъекты) тарафыннан функциональ бәйсезлек нигезендә гамәлгә ашырыла.

Эчке финанс аудитының субъекты турыдан-туры һәм аны кертәп, үзәк бюджетның баш идарәчесе (боеручы) җитәкчесенә буйсына.

Эчке финанс аудиты субъектының эшчәнлегә законлылык, объективлык, нәтижелелек, ипрофессиональ компетентлык, шулай ук системалылык, истандартлаштыру җаваплылыгы юнәлешләренә нигезләнә.

25. Эчке финанс аудитының максатлары түбәндәгеләр:

а) эчке финанс контроленә ышанычлылыгын бәяләү һәм аның нәтижелелеген арттыру буенча тәкъдимнәр әзерләү;

б) бюджет хисабының дәрәсләгән һәм Россия Федерациясә Финанс министрлыгы билгеләгән бюджет исәпкә алу методологиясен һәм стандартларын бюджет исәбенә алып бару тәртибенә туры килүен раслау;

в) җирле бюджет акчаларының экономлылыгын күтәрү һәм алардан нәтижелә файдалану турындагы тәкъдимнәр әзерләү.

26. Эчке финанс аудитының предметы - җирле бюджет чараларын баш бүлүченә (күрсәтмә бирүченә) структур бүлекчәләре, җирле бюджет акчаларын алучылар һәм аларның администраторлары, җирле бюджет керемнәре администраторлары, җирле бюджет дефицитын финанслау чыганаклары администраторлары (алга таба - аудит объекты) тарафыннан башкарылган финанс һәм хужалык операцияләре җыелмасы, шулай ук эчке финанс контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру.

27. Эчке финанс аудиты объектлары Россия Федерациясә Бюджет кодексына туры килә дип билгеләнә.

28. Эчке финанс аудиты планлы һәм планнан тыш тикшерүләр (ревизияләр) үткәрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Тикшерү дигәндә аерым финанс эшчәнлеге операцияләренән законлылығын, ибюджет (бухгалтерлык) хисабының дәрәсләген аерым бер чорда аконтроль эшчәнлегенә карата контроль гамәлләр кылуы аңлашыла. Ревизия дигәндә объектаконтроль эшчәнлеген комплекслы тикшерү аңлашыла, ул подокументль һәм фактик рәвештә барлык гомуми финанс һәм хужалык операцияләренән законлылығын тикшерүдә, аларны бюджет (бухгалтерлык) хисаплылығында чагылдыруның дәрәсләген күздә тотта.

29. Планлы тикшерүләр (ревизияләр) жириле бюджет чараларының баш идарәчесе тарафыннан раслана торган эчке финанс аудитының еллык планы (алга таба - план) нигезендә гамәлгә ашырыла.

Планнан тыш тикшерүләр (ревизияләр) жириле бюджет чараларын вакытлыча бүлүче (бүлүче) билгеләгән тәртиптә уздырыла.

30. Эчке финанс аудитының субъекты жириле бюджет чараларын баш бүлүче (эш итүче) тарафыннан билгеләнгән тәртиптә ибюджет чараларыннан файдаланганда коррупциягә каршы көрәш чараларын вреализацияләүдә катнаша.

31. Жириле бюджет чараларын баш бүлүче (күрсәтмә бирүче) тарафыннан билгеләнгән тәртиптә эчке финанс аудиты субъекты тикшерү объектының билгеле бер эшчәнлек өлкәсен анализлауда һәм бәяләүдә төзелә торган тикшеренүләр уздыруга этәргеч бирә. Тикшерү нәтижеләре бәяләмә белән рәсмиләштерелә.

32. Тикшерүләр түбәндәгеләргә бүленә:

а) эчке финанс аудиты урнашкан урын буенча тапшырылган мәгълүмат һәм материаллар нигезендә үткәрелә торган камераль тикшерүләр;

б) аудит объектарының урнашкан урыны буенча үткәрелә торган күчмә тикшерүләр (ревизияләр);

в) эчке финанс аудиты субъектының урнашу урыны буенча да, аудит объектарының урнашу урыны буенча да үткәрелә торган катнаш тикшерүләр.

33. Тикшерүләргә (ревизияләргә) өстәүне эчке финанс аудиты субъектының вазыйфаи затлары түбәндәгеләргә хокуклы:

дәлилленгән гарызнамә нигезендә тикшерүләр (ревизияләр) үткәрү өчен кирәкле документларны, материалларны һәм мәгълүматны соратып алырга һәм алырга, шул исәптән эчке рәсми контрольне оештыру турында һәм үткәрү нәтижеләре турында мәгълүматны да;

аудит объектарын алып торган бүлмәләргә һәм территорияләргә керү, аларга тикшерү (ревизия) башкарыла;

бәйсез экспертларны жәлеп итәргә.

Күрсәтелгән гарызнамәне жиберү һәм үтәү срогы жириле бюджет чараларын, жириле бюджетның баш администраторын һәм жириле бюджет кытлыгын финанслауның төп администраторын билгели.

34. Эчке финанс аудиты субъекты түбәндәгеләргә бурычлы:

а) эшчәнлекнең билгеләнгән йсферасында норматив хокукий актлар

таләпләрен үтәргә;

б) тикшерү (ревизия) программасы нигезендә тикшерүләр (ревизияләр) үткәрергә;

в) аудит объектынның җитәкчесен яисә вәкаләтле вазыйфаи затын тикшерү программасы (ревизия) белән, шулай ук ревизияләрне тикшерү нәтижәләре белән таныштырырга.

35. Җирле бюджет чараларын баш бүлүченең (күрсәтмә бирүченең) эчке финанс аудитын оештырган өчен җаваплылык.

36. Җирле бюджет акчаларының баш бүлүчесе, җирле бюджет керемнәренең баш администраторы һәм җирле бюджет кытлыгын финанслау чыганагы баш администраторы соратып алына торган мәгълүматны һәм документларны эчке финанс аудиты булуын анализлау максатларында ФБиЗИПка тапшырырга тиеш.

37. Тикшерү планын төзү, раслау һәм алып бару (ревизияләр) җирле бюджет чараларын баш бүлүче (боерык бирүче) билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла. План чираттагы финанс елында үткәрергә тиешле тикшерүләр (ревизияләр) исемлеге булып тора.

Һәр тикшерү (ревизия) буенча планда аудит объектлары, тикшерү үткәру вакыты (ревизия) һәм җаваплы башкаручылар күрсәтелә.

План чираттагы финанс елы башланганчы төзелә һәм раслана.

38. Тикшерүләрне (ревизияләрне) планлаштырганда түбәндәгеләр исәпкә алына:

а) әлеге операцияләрне гамәлгә ашыру очракларында җирле бюджет акчалары баш администраторының (администраторларының) еллык һәм (яисә) квартал бюджет хисабына сизелерлек йогынты ясарга мөмкин булган аудит объектларының бер типтагы операцияләренең (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны булдыру гамәлләренең) әһәмияте;

б) тикшерелә торган операцияләрне (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр) сайлап алу күләменә йогынты ясый торган факторлар, шул исәптән визуаль контроль гамәлләрне башкару ешлыгы, эчке финанс контроле процедураларының асылы һәм эчке финанс контроле процедурасын автоматлаштыру дәрәжәсе керә торган эчке финанс контроленең нәтижәлелеген (ышанычлылыгын) тикшерү өчен;

в) эчке финанс процедураларын уздырганнан соң әһәмиятле бюджет куркынычлары булу контрольдә тоту;

г) эчке финанс аудитаресурслар бүлекчесенең тәэмин ителеш дәрәжәсе (хезмәт, матди һәм финанс);

д) тикшерүләр (ревизияләр) үткәру мөмкинлеге билгеләнгән срокларда;

е) планнан тыш тикшерүләр (ревизияләр) башкару өчен вакыт резервы булу.

39. Тикшерү (ревизия) җирле бюджет чараларын баш бүлүче (бүлүче) карары белән билгеләнә.

40. Эчке финанс аудиты субъекты җитәкчесе тарафыннан расланган тикшерү (ревизия) программасы нигезендә тикшерү (ревизия) үткәрелә.

41. Тикшерү программасын төзөгәндә (ревизиядә) тикшерү (ревизия) уздыручы хезмәткәрләрдән торучы төркем төзелә һәм төркем әгъзалары арасында эшләр бүленә.

Тикшерү программасында (ревизиядә) түбәндәгеләр булырга тиеш:

- а) тикшерү темасы (ревизия);
- б) тикшерү объектларының (ревизия) исеме;
- в) тикшерү барышында (ревизия) өйрәнергә тиешле мәсьәләләр исемлеге, аны үткәрү сроклары атакасы.

42. Тикшерү (ревизия) үткәрү өчен хезмәткәрләр составы субъект һәм объектаудит мәнфәгатләренә мөмкин булган конфликттын исәпкә алып формалаштырылырга тиеш.

43. Тикшерү (ревизияләр) барышында түбәндәгеләр уздырыла:

- а) эчке финанс контролен гамәлгә ашыру;
- б) жириле бюджет акчаларынан файдалануның эчке бюджет процедураларын үтәүнең законлылыгы;
- в) аудит объекты кабул иткән исәпкә алу сәясәтен алып бару, шул исәптән аны бюджет исәпкә алу өлкәсендәге үзгәрешләргә туры китерү; эчке бюджет процедураларын башкарганда объектоаудитның автоматлаштырылган мәгълүмат системаларын куллану;
- д) бюджет исәбе мәсьәләләрен, шул исәптән, бюджет хисабы алып баруға җаваплы затның һөнәри фикереннән чыгып, карар тәкъдим ителә торган мәсьәләләргә дә исәпкә алу мәсьәләләре;
- е) бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итә торган автоматлаштырылган мәгълүмат системаларынан файдаланучыларның мәгълүматлар базаларынан файдалана алу хокукларына ия булулары;
- ж) финанс һәм беренчел исәпкә алу документларын төзү, ә бюджет исәпкә алуы регистрларындагы язмаларга керү хокукларына туры килү-килмәү;
- з) бюджет хисаплылыгы.

44. Тикшерү (ревизия) түбәндәгеләрне башкару юлы белән башкарыла:

- а) эчке бюджет процедурасы һәм (яисә) матди активлар операцияләрен гамәлгә ашыруға бәйле булган идокументларның язмаларын өйрәнүдән гыйбарәт булган инспектирование;
- б) эчке бюджет процедурасы операцияләрен үтәү барышында башкарган аудит объектының вазыйфай липлары һәм хезмәткәрләргә гамәлләрен системалы рәвештә өйрәнүдән гыйбарәт булган күзәтү;
- в) тикшерү үткәрү өчен кирәкле белешмәләргә алу максатларында алга таба яисә аудит объекттыннан читтә хәбәрдар затларга мөрәҗәгать итүче гарызнамә;
- г) бюджет исәбе регистрында булган мәгълүмат соравына җавап булган раслау;
- д) аудит объекты житештергән арифметик исәп-хисапларның төгәллеген тикшерүне, яисә эчке финанс аудиты бүлекчәсенә гарәп телендәге мөстәкыйль исәп-хисабын;

е) эчке бюджет процедураларын гамэлгә ашыру турындагы белешмэләргә нигезлэнгән изакономерлык нисбәтен анализлаучы аналитик процедуралар, шулай ук күрсәтелгән нисбәтләрне, бюджет исәбенә дәрәс чагылдырылмаган операцияләрне һәм аларның сәбәпләрен башка эчке бюджет процедураларын гамэлгә ашыру максатларында, алынган мәгълүмат белән бәйләнешне өйрәнү.

45. Тикшерү уздырганда (ревизия) алынган ышанычлы дәлилләр булырга тиеш. Документларга нигезлэнгән һәм эчке бюджет процедураларын гамэлгә ашыруда бәетләр бозуның ачыкланган булуын раслый торган факттагы мәгълүматлар һәм дәрәс мәгълүмат, шулай ук тикшерү нәтижәләренә (ревизия) нәтижәләр чыгару һәм тәкъдимнәр ясау өчен нигез булып тора.

46. Тикшерү (ревизия) уздырылырга тиеш. Эш тәртибе, ягъни документлар һәм башка материаллар, тикшерү (ревизия) үткәрелүгә бәйле рәвештә, алына торган документлар түбәндәгеләрне үз эченә ала:

а) тикшерүләр (ревизия) эзерләүне чагылдыра торган документлар, шул исәптән әлеге программаны да кертеп;

б) тикшерү (ревизия) һәм аны үтәүнең характеры, сроклары, күләме турында белешмәләр;

в) тикшерү темасына бәйле мөнәсәбәтләрдә эчке финанс контролен үтәү турында белешмәләр (ревизия);

г) тикшерү барышында өйрәнеләргә тиешле шартнамәләр, килешүләр, беркетмәләр, беренчел исәпкә алу документлары, бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы документлары исемлеге (ревизия);

д) тикшерү объектларының (ревизия) вазыйфаи затларынан һәм башка хезмәткәрләреннән алынган язма гаризалар һәм аңлатмалар;

е) дәүләт (муниципаль) финанс контроле органнарына, экспертларга һәм (яисә) өченче затларга ходөпроверкада (ревизиядә) жибәрелгән мөрәжәгәтьләрнең һәм алардан алынган белешмәләрнең күчермәләрен;

ж) ачыкланган хокук бозуларны раслый торган тикшерү объектының (ревизия) финанс-хужалык документларының күчермәләрен;

з) тикшерү акты (ревизия).

47. Тикшерүләр (ревизия) уздыруның иң чик сроклары, аларны туктатып тору һәм озайту өчен нигезләр жирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) тарафыннан билгеләнә.

48. Тикшерү нәтижәләре (ревизия) тикшерү акты белән рәсмиләштерелә, ул төркем житәкчесе тарафыннан языла һәм тикшерү объекты вәкиленә акт алуға вәкаләтле вәкилгә тапшырыла.

Тикшерү объекты (ревизия) тикшерү акты буенча (ревизия) язма каршылыклар тапшырырга хокуклы.

49. Тикшерү актының рәвеше (ревизия), тикшерү объекты белән (ревизия) егораскарап чыгуның юнәлеше һәм сроклары тәртибе (ревизия) жирле бюджет акчалары баш администраторы (администраторы) тарафыннан билгеләнә.

50. Тикшерү акты (ревизия) нигезендә тикшерү нәтижеләре турындагы мәгълүматны (ревизия) үз эченә алган тикшерү (ревизия) нәтижеләре турында хисап төзелә, шул исәптән:

а) тикшерү барышында ачыкланган (ревизия) инарушевларның житешсезлекләре (микъдари һәм акчалата чагылышта), мондый хокук бозуларның шартлары һәм кысалары турында, шулай ук әһәмиятле бюджет куркынычлары турында мәгълүмат;

б) бюджет хисаплылыгын тикшерү объектлары (ревизия) тарафыннан тапшырылган эчке финанс контроленең ышанычлылык дәрәжәсе һәм дәрәслек турында нәтижеләр;

в) тикшерү объектлары (ревизия) тарафыннан бюджет исәбен алып баруның Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән бюджет исәбе методологиясе һәм стандартларына туры килүе турында нәтижеләр;

г) ачыкланган житешсезлекләрне һәм житешсезлекләрне бетерү буенча нәтижеләр, тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр, бюджет куркынычларын минимальләштерү буенча чаралар кабул итү, жирле бюджет акчаларының экономияләлеген күтәрү һәм нәтижеләлеген арттыру буенча тәкъдимнәр.

51. Тикшерү нәтижеләре турында хисап (ревизия) жирле бюджет чараларын тигез бүлүче (бүлүче) житәкчесенә жибәрелә. Аны карау нәтижеләре буенча жирле бюджет чараларын баш бүлүче (күрсәтмә бирүче) житәкчесе бер яки берничә чикләү кабул итәргә хокуклы, шул исәптән:

а) тикшерү (ревизия) нәтижеләре буенча нәтижеләр, тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәрне гамәлгә ашыру кирәклеге турында;

б) тикшерү нәтижеләре (ревизия) буенча нәтижеләрнең, тәкъдимнәрнең һәм тәкъдимнәрнең житәрлек дәрәжәдә нигезләнмәве турында;

в) гаепле вазыйфай затларга матди һәм (яисә) дисциплинар жаваплылык куллану турында, шулай ук хезмәт тикшерүләре уздыру турында;

г) материалларны бюджет законнарын бозу билгеләре булган очракта, финанс-бюджет палатасына һәм (яисә) хокук саклау органнарына жибәрү турында, мөнәсәбәтләрдә аларны бетерү мөмкинлеге юк.

52. Жирле бюджет чараларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан билгеләнгән тәртиптә эчке финанс аудитабы субъекты эчке егофинанс аудитын гамәлгә ашыру нәтижеләре турында хисап төзүне тәэмин итә.